

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НАУКОВОЇ ДУМКИ В МЕНЕДЖМЕНТІ, ГАЛУЗЯХ СПОРТУ, ОБСЛУГОВУВАННЯ ТА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

*Тези доповідей
III Міжнародної студентської наукової конференції
(26-27 вересня 2024 року, м. Львів)*

*За загальною редакцією
Наталії ПАВЛЕНЧИК*

Львів -2024

УДК 339:355.01

АНАЛІЗ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ПЕРІОД ВІЙНИ

Любомир-Роман КАМІНСЬКИЙ

аспірант

Науковий керівник – **Володимир СЕМЦОВ**

д-р. екон. наук, доцент, професор

Львівський університет бізнесу та права (Україна)

Станом на сьогодні ми живемо й працюємо в умовах воєнного стану в Україні. Відомо, що Україна впродовж останніх років переживає другу хвилю форс-мажорних обставин. Першим викликом для економіки держави стала всесвітня пандемія Covid-19, а наступним після неї – повномасштабна війна, яка триває і досі вже понад два роки.

Зазначимо, що будь-яка зміна навколо нас потребує негайної реакції та ухвалення адекватних рішень. Основним регулятором здійснення будь-якої діяльності є нормативно-правове забезпечення. Зауважимо також, що базове нормативно-правове забезпечення періодично потребує внесення змін та доповнень до вже чинного з урахуванням сучасних умов та непередбачуваних ситуацій, які виникають. Відомо, що зовнішньоекономічна діяльність (ЗЕД) є однією з найприбутковіших галузей ринкової економіки, а управління зовнішньоекономічними операціями є одним зі складників міжнародного менеджменту й менеджменту зовнішньоекономічної діяльності. Зрозумілим є те, що за умов здійснення таких операцій виникає питання стосовно дотримання чинних нормативних і законодавчих вимог державного, міждержавного та наддержавного характеру. Основним законодавчим актом, що дає змогу здійснювати зовнішньоекономічну чи міжнародну діяльність, є Конституція України, де у статті 92 написано, що «виключно законами України визначаються засади зовнішніх зносин, зовнішньоекономічної діяльності, митної справи» [1].

Відповідно до вимог цієї статті, 1991 року було ухвалено Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність». У 2003 році було ухвалено першу

редакцію Господарського кодексу України, в якому питанням регулювання зовнішньоекономічної діяльності приділено окрему статтю – 68, а також розділ VII «Зовнішньоекономічна діяльність». Зазначимо, що у статті 68 цього Кодексу зазначено, що підприємство самостійно здійснює зовнішньоекономічну діяльність, яка є частиною зовнішньоекономічної діяльності України і регулюється законами України, іншими, ухваленими відповідно до них, нормативно-правовими актами [2].

Опрацювавши Господарський кодекс, можемо стверджувати, що зовнішньоекономічну діяльність провадять на принципах свободи її суб'єктів добровільно вступати у зовнішньоекономічні відносини, здійснювати їх у будь-яких формах, не заборонених законом, та рівності перед законом усіх суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності. Тобто наголошено лише на загальних вимогах, які потребують відповідної конкретизації, що представлено в Законі України «Про зовнішньоекономічну діяльність» [3].

Тож із вищенаведеного випливають такі принципи зовнішньоекономічної діяльності:

- принцип суверенітету народу України у здійсненні зовнішньоекономічної діяльності;
- принцип свободи зовнішньоекономічного підприємництва;
- принцип юридичної рівності і недискримінації;
- принцип верховенства закону;
- принцип захисту інтересів суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності;
- принцип еквівалентності обміну, неприпустимості демпінгу у процесі ввезення та вивезення товарів [3].

Із початком повномасштабної війни відбулося багато змін і доповнень до вже чинних законів і нормативно-правових актів, які регулюють діяльність підприємств на зовнішніх ринках, тобто ЗЕД. Подамо огляд важливих законодавчих та інших нормативно-правових актів, які ухвалила або затвердила українська сторона в період початку повномасштабної війни та які мають стосунок до сфери зовнішньої торгівлі (див. табл. 1).

Таблиця 1

**Класифікація законодавчих та ухвалених у період війни в Україні
законодавчих і нормативно-правових актів**

№	Назва
1	<u>Постанова Кабінету Міністрів України від 24.02.2022 № 153 «Про перелік товарів критичного імпорту»</u>
2	<u>Постанова Кабінету Міністрів України від 16.03.2022 № 289 «Деякі питання товарів критичного імпорту»</u>
3	<u>Розпорядження Кабінету Міністрів України від 25.02.2022 № 184-р «Про тимчасове зупинення експорту препаратів крові»</u>
4	<u>Постанова Кабінету Міністрів України від 09.03.2022 № 236 «Деякі питання митного оформлення окремих товарів, що ввозяться на митну територію України у період дії воєнного стану»</u>
5	<u>Постанова Кабінету Міністрів України від 03.03.2022 № 186 «Деякі питання маркування харчових продуктів в умовах воєнного стану»</u>

Крім вищезазначених законодавчих актів, питання зовнішньоекономічної діяльності також регулюють і такі закони, як Закон України «Про валюту та валютні операції» [4], Закон України «Про захист національного товаровиробника від демпінгового імпорту» [5], Закон України «Про регулювання товарообмінних (бартерних) операцій у галузі зовнішньоекономічної діяльності» [6], Закон України «Про режим іноземного інвестування» [7] та інші нормативно-правові акти.

Отже, можна стверджувати, що питання зовнішньоекономічної діяльності українських суб'єктів господарювання потребують додаткового врегулювання та постійного оновлення, зважаючи на економічну й політичну ситуації в державі, а також беручи до уваги всі можливі форс-мажорні ситуації, які можуть виникати в процесі здійснення зовнішньоекономічної діяльності.

Список використаних джерел:

1. Конституція України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>

2. Господарський кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>
3. Про зовнішньоекономічну діяльність : Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>
4. Про валюту і валютні операції : Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>
5. Про захист національного товаровиробника від демпінгового імпорту : Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>
6. Про регулювання товарообмінних (бартерних) операцій у галузі зовнішньоекономічної діяльності : Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>
7. Про режим іноземного інвестування : Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>